Ba?kas? Merkezli D??sall?k Ölçe?i (BMDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba?kas? Merkezli D??sall?k Ölçe?i (BMDÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17317

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba?kas? Merkezli D??sall?k Ölçe?i (BMDÖ), bireylerin dü?ünce, duygu ve davran??lar?n?n ne ölçüde ba?kalar?n?n onay?na, yarg?lar?na veya beklentilerine ba?l? oldu?unu ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, Ü. Horozcu ve A. C. Güne? taraf?ndan 2019 y?l?nda yap?lan bir güvenirlik ve geçerlik çal??mas? sonucunda kullan?ma sunulmu?tur. Yap?lan analizler, ölçe?in güçlü yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu ve toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klayan dört alt boyuttan olu?tu?unu göstermi?tir. BMDÖ, bireylerin sosyal çevreleriyle etkile?imlerinde d??sal motivasyon ve onay aray??? düzeylerini de?erlendirmek için önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ba?kas? Merkezli D??sall?k, BMDÖ, Psikometrik Özellikler, Sosyal De?erlendirme, Onay Aray???, Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Ümit Horozcu, Ahmet Celalettin Güne?

Amaç

BMDÖ'nün temel amac?, bireylerin kendilerini ba?kalar?n?n gözünden de?erlendirme e?ilimlerini, yani d??sall?klar?n? ölçmektir. Bu ölçek, bireyin öz-de?erini ve duygusal tepkilerini ne kadar d??sal kaynaklara (be?enilme, takdir edilme, ele?tirilmekten kaç?nma) dayand?rd???n? tespit etmeyi hedefler.

Ölçek, bu yap?y? dört ayr? alt boyutta ele alarak, bireyin sosyal etkile?imlerdeki hassasiyetini ve d??ar?dan gelen tepkilere kar?? gösterdi?i tepkisel yo?unlu?u derinlemesine incelemeye olanak tan?r. Böylece psikolojik dan??manl?k ve rehberlik alanlar?nda bireylerin sosyal kayg? ve d??a ba??ml?l?k düzeylerinin belirlenmesine yard?mc? olur.

Yap?

Ba?kas? Merkezli D??sall?k (BMDÖ), bireyin içsel motivasyon yerine d??sal motivasyon kaynaklar?na a??r? ba??ml? olma e?ilimini temsil eden çok boyutlu bir psikolojik yap?d?r. Bu yap?, özellikle sosyal onay ihtiyac?, ele?tiriye kar?? hassasiyet ve sosyal ortamlarda kabul görme arzusu ile karakterizedir.

Ölçek, bu yap?y? ölçerken dört temel faktörü ortaya ç?karm??t?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Be?enilme ve De?er Görme: Ba?kalar? taraf?ndan takdir edilme ve önemli görülme ihtiyac?.
Sosyal Temas: Sosyal ili?kilerde kurulan etkile?imin duygusal sonuçlar?na kar?? hassasiyet.
De?erlendirilme: Ba?kalar?n?n bireyin ba?ar?s?zl?klar?n? veya hatalar?n? bilme potansiyeline kar?? duyulan rahats?zl?k.
Yaranma ve Ho? Görünme: Kendi dü?üncelerinden saparak ba?kalar?na yaranma veya onlar?n gözünde iyi görünme çabas?.

Geçerlik

BMDÖ'nün yap? geçerli?i, hem aç?mlay?c? hem de do?rulay?c? faktör analizleri (DFA) ile incelenmi?tir. Örneklem uygunlu?unu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri **.910** olarak tespit edilmi?tir. Bartlett's Küresellik Testi sonucu ise istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur , bu da verilerin faktör analizi için uygun oldu?unu göstermektedir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, modelin mükemmel uyum iyili?i sergiledi?ini göstermi?tir. Temel uyum indeksleri ?unlard?r:

Ki-Kare/Serbestlik Derecesi Oran? (X2/df): 2.55 (X2 = 122.6, Df = 48).
Yakla??k Hatalar?n Ortalama Kare Kökü (**RMSEA**): 0.076.
Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi (**NFI**): 0.93.
Normla?t?r?lmam?? Uyum ?ndeksi (**NNFI**): 0.94.
Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (**CFI**): 0.95.
Standart Ortalama Kalanlar?n Karekökü (**SRMR**): 0.056.
Uyum ?yili?i ?ndeksi (**GFI**): 0.93.
Düzeltilmi? Uyum ?yili?i ?ndeksi (**AGFI**): 0.89.

Bu de?erler (özellikle CFI ve NFI'n?n .90'?n üzerinde olmas? ve RMSEA ile SRMR'nin kabul edilebilir s?n?rlar içinde kalmas?), ölçe?in teorik yap?y? yüksek düzeyde do?rulad???n? kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenilirli?i, Cronbach's Alpha katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in tamam? için hesaplanan genel Alpha katsay?s? **.80** olarak tespit edilmi?tir, bu da ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Dört alt boyutun güvenirlik katsay?lar? ise ?öyledir:

Be?enilme ve De?er Görme Faktörü: .73
Sosyal Temas Faktörü: .74
De?erlendirilme Faktörü: .63

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaranma ve Ho? Görünme Faktörü: .61

Alt boyutlar?n güvenirlik katsay?lar? kabul edilebilir düzeylerde olmakla birlikte, özellikle De?erlendirilme ile Yaranma ve Ho? Görünme faktörlerinin katsay?lar? (s?ras?yla .63 ve .61) alt s?n?rda yer almaktad?r.

Faktör Analizi

Yap?lan faktör analizi sonucunda, özde?eri (eigenvalue) 1'in üzerinde olan 4 faktörün bulundu?u belirlenmi?tir. Bu dört faktör, ölçe?in ölçtü?ü toplam varyans?n %60.9'unu aç?klamaktad?r. Bu yüksek aç?klanan varyans oran?, BMDÖ'nün ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde kapsad???n? göstermektedir.

Ölçek, orijinal olarak 24 madde ile geli?tirilmi?, ancak psikometrik analizler sonucunda 11 maddeye dü?ürülerek dört alt boyutlu yap?s? kesinle?tirilmi?tir. Do?rulay?c? faktör analizi, bu dört faktörlü yap?n?n verilerle uyumlu oldu?unu ispatlam??t?r.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: Ka??t/Kalem veya Dijital Uygulama

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Yeti?kinler)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??ma, üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Bireysel öz-bildirim. Maddeler, 5 dereceli Likert ölçe?i üzerinden yan?tlanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

D??sal Motivasyon, Sosyal Kayg?, Onay Ba??ml?l???, Öz-De?er, Psikolojik Ölçek, Likert Ölçe?i, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kurumsal E-posta Adresleri: acgunes@istanbul.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: ?stanbul Üniversitesi (Sorumlu Yazar Ahmet Celalettin Güne?)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Geli?tirme Y?l?: 2019

?zinler ve Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlar için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ek Bilgi: Ölçe?in orijinal makalesine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir.

Kaynaklar

Horozcu, Ü., & Güne?, A. C. (2019). Ba?kas? Merkezli D??sall?k Ölçe?i (BMDÖ)'nin Geli?tirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çal??mas?. *Yak?n Do?u Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi Dergisi, 5*(2), 171-202.

DOI: https://doi.org/10.32955/neu.ilaf.2019.5.2.01

Makale Ba?lant?s?: dergipark.org.tr

PDF ?ndirme Ba?lant?s?: Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: baskasi-merkezli-dissallik-olcegi-bmdo-toad.pdf

Ba?kas? Merkezli D??sall?k Ölçe?i (BMDÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Derecelendirme: 5'li Likert (1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Tamamen Kat?l?yorum)

Bir ele?tiriye u?rarsam gün boyu etkisinden kurtulamam.
??in do?rusunu yapt???ma inan?yorsam, bunu ba?kalar?n?n be?enip be?enmedi?ine bakmam.*
K?yafetimin ba?kalar? taraf?ndan be?enilmemesi beni çok üzer.
Ba?kalar? taraf?ndan be?enilmek benim için çok önemlidir.
Biriyle tart??ma ya?ad???mda bunun etkisinden kolayca kurtulam?yorum.
Hatalar?m?n yüzüme kar?? söylenmesi, hakl? da olsa can?m? ac?t?r.
Ba?ar?s?z oldu?um i?lerin/derslerin ba?kalar? taraf?ndan bilinmesi beni rahats?z etmez.*
Ortamda söylediklerimden ho?lanmayacak birinin olmas? umurumda olmaz.*
Bir ?ey yapaca??m zaman insanlar ne der diye pek dü?ünmem.*

ARABPSYCHOLOGY.COM

?nsanlar?n gözünde de?erli olmak benim için çok önemlidir.
Kendim öyle dü?ünmedi?im/inanmad???m halde onlara

ARABPSYCHOLOGY.COM